

Masarykova univerzita
Pedagogická fakulta
Katedra speciální pedagogiky

Metodologie 2

Rodičovství očima dnešních matek

26. 05. 2012, Brno

Tereza Prudká, 403380

Rodičovství očima dnešních matek

Rodičovské role prošly během historie velkým vývojem. Žena v tradičním pojetí byla považována za matku a manželku, muž byl vnímán jako živitel a hlava rodiny. V současné moderní rodině dochází k odklonu od tradičního modelu. V současné době je prosazován tzv. model smíšený. Otec více participuje na péči o děti a jejich výchově a zároveň začíná být více zdůrazňována zastupitelnost matky. Moderní žena v dnešní době usiluje o uplatnění i mimo rodinu, a kloubí svou rodinu i profesi. Novodobý muž je více vtahován do rodinného života.

Jak vnímá dnešní matka rodinu a rodičovství? Jak prožívá své mateřství a jaký má pro ni vlastně význam? Uvědomují si dnešní mladé matky změny v rodičovských rolích? Je ochoten jejich partner podílet se na výchově dítěte? Výzkum se bude věnovat mladým matkám na rodičovské dovolené, jejich výpovědím z hlediska subjektivního vnímání jich samotných a rodičovským rolím.

Cílem výzkumu je nalézt odpověď na stanovenou základní výzkumnou otázku (HVO):

Jak dnešní matky vnímají rodičovství a rodinu?

Tento cíl bude dosažen prostřednictvím dílčích výzkumných otázek, které se zaměřují na tyto oblasti:

- DVO1: Jakým způsobem vnímá žena a muž proměny rodiny ?
- DVO2: Jaký má žena subjektivní význam a prožívání mateřství ?
- DVO3: Jaký je pohled matek na otce a jeho roli v rodině ?

Cílem mého výzkumu, bude pochopit a porozumět, jakým způsobem dnešní matky vnímají rodinu a rodičovství. V jaké míře si uvědomují proměny v rodinných vztazích, a to zejména s ohledem na rodičovské role.

Východiskem budou informace, které budou popsány v teoretické části. Problematika bude zkoumána studiem odborné literatury, elektronických zdrojů a dokumentů. Díky tomu budou analyzovány rodičovské role s ohledem na variace v oblasti rodiny.

Výzkumný soubor bude tvořit 10 matek na rodičovské dovolené ve věku (26-35 let?).

Všechny ženy patří do okruhu mých blízkých přátel. Ještě přesně věkovou kategorii upřesním, ráda bych se zabývala slečnami/ženami v mé věkové kategorii, nebo spíše holčínami, které znám od Základní školy a mají už potomka. Avšak vše se bude odvíjet od zájmu spolupracovat. Tento výběr se uskuteční za předpokladu, že budou ochotně a otevřeně odpovídat na mé otázky, které si pro ně připravím.

Vybranými technikami sběru informací budou: polostrukturovaný rozhovor a jako sekundární techniku zvolím analýzu dokumentů a připravím si dotazníky, které bych ráda rozdala respondentkám.

Schéma rozhovorů:

1) Otázky vztahující se k rodině a jejím proměnám

- Jaké pozoruješ změny v rodině a rodičovství oproti tvému životnímu stylu?
- Jakým způsobem ti pomáhá širší rodina?
- Jak vnímáš obecný postoj celé společnosti k rodině a rodičovství?

2) Otázky vztahující se k roli matky

- Z jakého důvodu jsi se rozhodla stát se matkou?
- Co pro tebe znamená mateřství a jaké klady a zápory to sebou nese?
- Je pro tebe mateřství osobním růstem?
- Jak důležitá je pro tebe tvoje profesní kariéra?

3) Otázky vztahující se k roli otce

- Jaký je dle tebe plně angažovaný otec a já tuto představu splňuje otec tvého dítěte?
- Jak prožíval otec tvého dítěte tvé těhotenství?
- Byl otec tvého dítěte přítomen u porodu?

- Jaký je tvůj názor na otce na rodičovské dovolené?

Dotazované matky budou požádány, aby se na otázky striktně nevázaly a mluvily subjektivně o tom, co je samotně napadá. Pořadí otázek se bude měnit aktuálně, dle potřeb respondentek a jejich chuti mluvit. V případě nejasností budou respondentkám kladeny upřesňující otázky. Jádro rozhovoru potrvá asi 40 minut. Rozhovory budou zaznamenávány na diktafon, a poté je provede.

U respondentek se budou určitě odvíjet odpovědi od:

- příjmu, který matka pobírá, sociálního klima, ve kterém žije, zda žije sama či s rodiči a to všechno podle mne bude vypovídat v odpovědích, které od nich očekávám.
- do výzkumu nebudou zahrnuty ženy/dívky romského pohlaví, není to z žádného osobního důvodu, ale žádné neznám osobně.
- domnívám se, že mě se vyhne řešení jakéhokoliv problému ve výzkumu, který budu dělat a doufám, že zvolené osoby, které si vyberu budou spolupracovat na transkripci a analýza.

V rámci výzkumného šetření jsem zvolila kvalitativní výzkum. Zatímco u kvantitativního výzkumu jde především o práci s číselnými údaji, u kvalitativního výzkumu jde o slovo a vžití se. Kvantitativní zpracování je schopno odhalit tendence, do jisté míry i zákonitosti, ale nemůže najít řešení pro jednotlivé případy, které se mohou ze zjištěných trendů někdy i výrazně vymykat.

Kvalitativní výzkum jde hlouběji, proniká do mnoha dalších souvislostí, které při hrubém kvantitativním pojetí mohou uniknout (Pelikán, 2007). Specifičností tohoto výzkumu je i to, že v jeho průběhu nezaujímá výzkumník tak velkou distanci od zkoumaných subjektů, ale naopak je s těmito subjekty v bližší, neformální interakci.

Literatura:

GRAY, J., Zásady pozitivního rodičovství. Praha: Práh. 2000.s. 334 ISBN: 80-7252-031-8

HENDL, J. Kvalitativní výzkum : základní teorie, metody a aplikace. Praha : Portál, 2008.
407 s. ISBN 978-80-7367-485-4

[Http://www.evalabusova.cz/preklady/s_ditetem_odesla_laska.php](http://www.evalabusova.cz/preklady/s_ditetem_odesla_laska.php)

PELIKÁN,J., Hledání těžiště výchovy. Praha: Karolinum. 2007. ISBN 978-80-246-1265-2

SATIROVÁ, V. Kniha o rodině. Práh, 2006. ISBN 80-7252-150-0.

V projektu některé části chybí. Myslím, že téma a otázky, které si kladete, jsou příliš obecné a doporučuji zaměřit se na nějaký dílčí aspekt mateřské role. Také pozor na to, že budete mít velmi podobnou a omezenou skupinu respondentek (vaše kamarádky), těžko tak postihnete variace třeba co se týče sociálního zázemí, vzdělání atd., i když by to mohlo být zajímavé. Zvažte tedy zúžení otázek a rozšíření vzorku.

